

ความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อนครครูกับคุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ TEACHER STUDENTS' COMMITMENT TO "THE NAKHON KRU" AND TEACHERS' WORKING QUALITY

กรองทิพย์ นาควิชेत्र^{*1} ภควรรณ รุณสำโรง² ชุตินา พรหมมุ่ย³ วิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม⁴
กฤษฎา วัฒนศักดิ์⁵ พจน์ เจริญสันติเยะ⁶ วิมาน วรรณคำ⁷ สุวิจิตรณ์ มั่นสารนัยธรรม⁸
พรหมินทร์ ศรีหมื่นไวย⁹ สมคร ไวยขุนทด¹⁰

^{1,2,3,4,5,6,7,8,9,10} อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
วิทยาลัยนครราชสีมา

*ผู้รับผิดชอบบทความ : Krongtip.nakvichet@gmail.com

Krongtip Nakvichet^{*1} Phakhawan Lunsomrong² Chutima Prompour³
Wiraphat Wongwatkasem⁴ Krisda Watanasak⁵ Phot Charoensanthia⁶
Wimarn Wannakham⁷ Suvijuk Monsaraneeyatham⁸
Prommin Srimuenwai⁹ Samak Waikhuntod¹⁰

^{1,2,3,4,5,6,7,8,9,10} Lecturer-Master of Education in Education Administration Program,
Nakhonratchasima College

*Corresponding author: Krongtip.nakvichet@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อ 1) ศึกษาระดับความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อนครครู 2) ศึกษาคุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อนครครูกับคุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ 4) ศึกษาคุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ส่งผลต่อความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อนครครูศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู จำนวน 100 คน ใช้แบบสอบถามที่มีคุณภาพดี

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาครูมีความผูกพันต่อนครครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) คุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาความเป็นครู ตามลำดับ 3) ความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อนครครูกับคุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r=.65$) 4) คุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อนครครู คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาความเป็นครู รองลงมา คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติ สามารถร่วมกันทำนายความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อนครครู ได้ร้อยละ 65.40 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

Received : 30 January 2021

Revised : 12 May 2021

Accepted : 12 May 2021

Online publication date : 30 June 2021

ดั่งสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $A = .41 + .51B_2 + .37B_1$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $Z = .51B_2 + .32B_1$

คำสำคัญ : ความผูกพัน / นักศึกษาครู / นครครู / คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

Abstract

The purposes of this study were to study 1) the levels of the teacher students' commitment to "the Nakhon Kru". 2) the levels of teachers' working quality. 3) the relationship between teacher students' commitment and teachers' working quality. 4) the affecting of teachers' working quality to teacher students' commitment. The results of the study were as follows: 1) The levels of the teacher students' commitment to "the Nakhon Kru". Were in the high level. 2) The levels of teachers' working quality were in the high level. 3) the relationship between teacher students' commitment and teachers' working quality were in the high level. They were positive with the teacher development activity setting and learning and practicum management. 4) The teachers' working quality affected to teacher students' commitment in the high level. They predicted the teacher students' commitment at 65.40 % at .01 significant levels. The predictive equation in Unstandardized and Standardized score were: $A = .41 + 0.51B_2 + .37B_1$; $Z = .51B_2 + .32B_1$.

Keywords: Commitment / Teacher Students / Nakhon Kru /
Faculty of Education Nakornrajasima College

บทนำ

การผลิตครูเป็นภารกิจสำคัญสำหรับการจัดการศึกษาในปัจจุบัน เพราะครูเป็นผู้มีบทบาทชัดเจนในการเปลี่ยนคน พัฒนาประเทศ (สุชัยวีร์ สุวรรณสวัสดิ์, 2562; วิจารย์ พานิช, 2564) โดยเฉพาะครูที่มีคุณภาพ ที่ต้องเกิดจากการหล่อหลอมระหว่างการผลิตครู มีตัวบ่งชี้ความสำเร็จที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อสถาบัน อันเนื่องมาจากเกิดความรู้สึที่ดีต่อสถาบัน แสดงพฤติกรรมมุ่งเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ (Libbey, H.P., 2004) จึงจะเกิดผลผลิตครูที่มีคุณภาพ อันเป็นที่มาของการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน เป็นส่วนสนับสนุนชื่อเสียงสถาบัน เกิดภาพลักษณ์และกิตติศัพท์ที่ดี ควบคู่กับการพัฒนาทั้งตัวครูอาจารย์เองและของสถาบัน (กรองทิพย์ นาควิเชตร, 2549; Shattock, 2003) การผลิตครูจำเป็นต้องยึดมาตรฐานการผลิต ทั้งมาตรฐานความรู้และประสบการณ์ มาตรฐานการปฏิบัติงาน ตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของการจัดการศึกษาตามการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน และมาตรฐานการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณครู เพื่อให้บัณฑิตครูมีคุณสมบัติครบเป็นผู้มีสิทธิ์สอบขอรับใบประกอบวิชาชีพครูได้ (ราชกิจจา

นุเบกษา, 2563) และภายหลังจากการสำเร็จการศึกษาก็ยังมีความผูกพันกับสถาบันต่อเนื่อง ช่วยสนับสนุนกิจกรรมของสถาบันได้เป็นอย่างดี (Orozco F. & Arroyo J., 2017) ทั้งนี้ การผลิตครูต้องอาศัยครูของครู หรืออาจารย์ ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการผลิต (Libbey, H.P., 2004; วิจารณ์ พานิช, 2564) ในการจัดการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติวิชาชีพครู การจัดกิจกรรมพัฒนาความเป็นครู รวมทั้งการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาตามเกณฑ์ของสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562 และหลักเกณฑ์และวิธีการทดสอบและประเมินสมรรถนะวิชาชีพครู พ.ศ. 2563 (ครุสภา, 2562) เพื่อพัฒนาคนที่จะเป็นครู ซึ่งคุณภาพด้านต่าง ๆ ของอาจารย์มักเชื่อมโยงกัน ดังที่ กรองทิพย์ นาควิชेत्र (2549) วิจัยพบว่า คุณภาพของอาจารย์ในการจัดกิจกรรมนักศึกษา มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อคุณภาพของอาจารย์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนคุณภาพของอาจารย์ในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกและมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกผ่านคุณภาพของอาจารย์ในการจัดกิจกรรมนักศึกษา นอกจากนี้ คุณภาพของนักศึกษามักขึ้นกับตัวนักศึกษาเอง โดยมีอาจารย์เป็นผู้เอื้ออำนวย ดังที่ จุฑารัตน์ ทิพย์บุญทรัพย์ (2560) วิจัยพบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ส่งผลต่อความผูกพันของนักศึกษาต่อมหาวิทยาลัย สุกัญญา ส่งสวัสดิ์ (2562) วิจัยพบว่า การที่นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมมีผลต่อความผูกพันต่อคณะวิชา ในทำนองเดียวกัน นักรบ หมี่แสน และคณะ (2557) วิจัยพบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์ความผูกพันต่อองค์การของนักศึกษา ได้แก่ ความสัมพันธ์กับอาจารย์ บรรยากาศการเรียนการสอน กิจกรรมวิชาการ และกิจกรรมนอกหลักสูตร

ปัจจุบัน มีหลายสถาบันจัดการศึกษาเพื่อผลิตครู โดยเฉพาะหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู หรือชื่อหลักสูตรอื่น ๆ ที่มีความหมายใกล้เคียงกัน ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เป็นสถาบันดำเนินการดังกล่าวด้วยความมุ่งมั่นอย่างต่อเนื่อง มีวิสัยทัศน์ “สร้างนครครู สู่ความเป็นเลิศ เชิดชูจรรยาบรรณ ก้าวทันยุคดิจิทัล” มีนามที่เรียกทั่วไปว่า “นครครู” อันหมายถึงแหล่งศึกษา จัดการเรียนรู้เพื่อผลิตและพัฒนาครูตามเกณฑ์ที่คุรุสภา กำหนด มีสัญลักษณ์เฉพาะ เป็นคำเรียกแทนคณะศึกษาศาสตร์ เป็นที่รับทราบทั่วไปในหมู่อาจารย์ นักศึกษา รวมทั้งการประชาสัมพันธ์สู่สาธารณะ เป็นเอกลักษณ์ที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ องค์ความรู้ และทักษะปฏิบัติสู่ความเป็นครูที่ดี บนฐานของการดำเนินงานอย่างมีคุณภาพโดยจัดอาจารย์ที่มีคุณภาพเป็นผู้จัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรม และให้คำปรึกษาควบคู่กัน เพราะเป็นภารกิจที่เชื่อมโยงและหนุนเสริมซึ่งกันและกัน ดังที่ โอนทัย คำอาจ (2557) วิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูมีความสัมพันธ์ระหว่างกับความผูกพันต่อองค์กรในสถานศึกษา แสดงถึงการมีพฤติกรรม การปฏิบัติงานที่มีคุณภาพครูมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา อันมีผลดีโดยตรงต่อผู้เรียน ตามที่ สุชัชวีร์ สุวรรณสวัสดิ์ (2562) เสนอไว้ โดยคำนึงถึงการ จัดอาจารย์ที่สามารถปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์การรับรองปริญญาของคุรุสภา จัดอาจารย์ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ นิเทศการฝึกประสบการณ์การสอน จัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ (คุรุสภา, 2562) โดยกระบวนการบริหารหลักสูตรที่มีคุณภาพ ดังที่ ดลฤดี เกตุรุ่ง (2556) วิจัยพบว่า แรงจูงใจในการทำงานของครูสัมพันธ์กับความผูกพันกับองค์การ ได้แก่ ด้านการบริหารงานขององค์การ ลักษณะงาน ความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

สภาพการทำงาน ความเป็นอยู่ส่วนตัว ความก้าวหน้าในการทำงาน นำมาซึ่งการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ

กระบวนการผลิตครูจึงจำเป็นต้องอาศัยอาจารย์ที่ปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ อย่างมีคุณภาพ นักศึกษาจึงจะอยากเรียนอยากรู้ พัฒนาตนเองสู่การเป็นครูที่ดี จึงควรศึกษาความผูกพันของ นักศึกษาครูที่มีต่อนครครู คุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ และความเกี่ยวข้องระหว่างคุณภาพ การปฏิบัติงานของอาจารย์กับความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อนครครู ซึ่งเป็นการศึกษากลุ่มตัว แปรที่พึงบริหารจัดการในลำดับต้น อันจะเป็นข้อมูลในการศึกษาแนวทางในการพัฒนาการจัดการ การศึกษา เพื่อเสริมคุณภาพในการผลิตและพัฒนาครูอย่างรอบด้าน ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม การจัดการเรียนรู้ และการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน โดยพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้อง (กรองทิพย์ นาควิเชตร และคณะ, 2562) อันจะเป็นผลดีต่อการจัดการ การศึกษาเพื่อการผลิตครูที่มีคุณภาพต่อไป

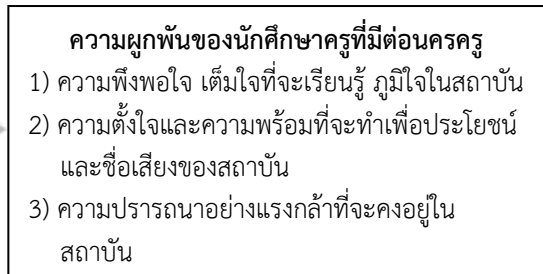
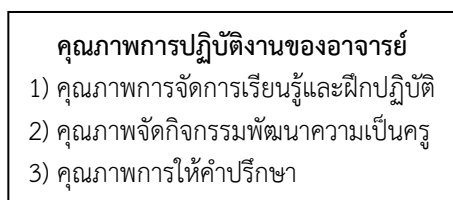
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อนครครู
2. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อนครครูกับคุณภาพ การปฏิบัติงานของอาจารย์
4. เพื่อศึกษาคุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ส่งผลต่อความผูกพันของนักศึกษาครูที่มี ต่อนครครู

คำถามของการวิจัย

1. ความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อนครครูอยู่ในระดับใด
2. คุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์อยู่ในระดับใด
3. ความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อนครครูกับคุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เพียงใด
4. คุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ส่งผลต่อความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อ นครครูหรือไม่ เพียงใด

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา ครอบคลุม 2 ประเด็นสำคัญ คือ

1. ความผูกพันของนักศึกษาที่มีต่อนครครู เป็นความรู้สึกของนักศึกษาครูที่มีต่อการจัดการศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์ หรือ “นครครู” วิทยาลัยนครราชสีมา และแสดงพฤติกรรมลักษณะ คือ มีความพึงพอใจ เต็มใจที่จะเรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ มีความภูมิใจ ศรัทธา และยอมรับเป้าหมายและค่านิยมของคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา มีความตั้งใจและความพร้อมในการที่จะใช้ความพยายามที่มีอยู่เพื่อประโยชน์และชื่อเสียงของ “นครครู” และมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะคงอยู่เป็นนักศึกษาของ “นครครู” วิทยาลัยนครราชสีมาต่อไป

2. คุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ เป็นการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพของอาจารย์ที่สอนและร่วมจัดการศึกษาแก่นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ได้แก่ (1) คุณภาพการจัดการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ ให้นักศึกษามีพัฒนาการทั้งความรู้ในวิชาชีพครู คุณธรรมจริยธรรม และการปฏิบัติงานครู (2) คุณภาพจัดกิจกรรมพัฒนาความเป็นครู เสนอแนะและร่วมกับนักศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาและเสริมคุณลักษณะที่ดีของการเป็นครู (3) คุณภาพการให้คำปรึกษาปลุกฝัง ช่วยเหลือดูแลนักศึกษาในการเรียนรู้วิชาชีพครู

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรการวิจัย คือ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครูที่ศึกษาในชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2563 รวมจำนวน 120 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครูที่ศึกษาในชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 100 คน

ขอบเขตด้านสถานที่ ศึกษาที่วิทยาลัยนครราชสีมา

ขอบเขตด้านระยะเวลา ศึกษาในช่วงเวลาของภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2563

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ โดยเก็บข้อมูลจากนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ที่ศึกษาในชั้นปีที่ 2 รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 100 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความผูกพันของนักศึกษาที่มีต่อนครครู และคุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์

เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรในการวิจัย เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ที่ได้รับการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ได้ค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะระหว่าง .80-1.00 นำไปทดลองใช้กับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู ที่ศึกษาในชั้นปีที่ 2 ที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาจำนวน 29 คน ได้ค่าความเชื่อมั่น สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient : α) ของแบบสอบถามความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อนครครู เท่ากับ .93 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามคุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ เท่ากับ .97

วิเคราะห์ข้อมูลความผูกพันของนักศึกษาครูกับนครครู โดยใช้ วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อนครครูกับคุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) ส่วนการพยากรณ์ความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อนครครู ด้วยตัวแปรพยากรณ์ปัจจัยคุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาความเป็นครู และด้านการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความรู้สึกหรือพฤติกรรมของนักศึกษาครูที่มีต่อ “นครครู” จำแนกเป็นรายข้อ

ความผูกพันของนักศึกษาครูกับนครครู	ค่าสถิติ		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
1) ท่านทุ่มเทความสามารถในการศึกษาอย่างเต็มที่ เพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ “นครครู” กำหนดไว้	4.34	.65	มาก
2) ท่านเต็มใจ และภูมิใจที่ได้สวมเสื้อสัญลักษณ์ “นครครู”	4.19	.84	มาก
3) ท่านภูมิใจที่จะบอกกับคนอื่นว่าตนเองเป็นนักศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา หรือ “นครครู”	4.18	.78	มาก
4) การเป็นนักศึกษาของ “นครครู” ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ท่านอย่างมาก	4.16	.85	มาก
5) ท่านชอบเข้าร่วมกิจกรรมของ “นครครู”	4.15	.72	มาก
6) ท่านภูมิใจที่ได้เข้ามาเป็นนักศึกษาของ “นครครู” คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา	4.14	.85	มาก
7) ท่านมักเห็นด้วยกับเป้าหมายของ “นครครู” ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา	4.04	.78	มาก
8) “นครครู” เสริมแรงจูงใจให้ท่านเต็มใจที่จะเรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ	4.01	.77	มาก
9) การศึกษาใน “นครครู” ทำให้ท่านได้พัฒนาความรู้ความสามารถตามที่คาดหวังไว้	4.00	.79	มาก
10) ท่านศรัทธาใน “นครครู” คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา	3.98	.85	มาก
11) ท่านรู้สึกสนุกที่ได้มาเรียนใน “นครครู” หรือ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา	3.95	.86	มาก
12) ท่านจะไม่ออกจากความเป็นนักศึกษาของ “นครครู” แม้จะได้ศึกษาในสถาบันอื่นที่ดีกว่า	3.91	.95	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ความผูกพันของนักศึกษาครูกับนครครู	ค่าสถิติ		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
13) ท่านมักจะพูดคุยกับเพื่อน ๆ ว่าท่านมีความพร้อมและยินดีจะทำทุกอย่างเพื่อ “นครครู”	3.85	.82	มาก
14) ท่านคิดว่า “นครครู” เป็นที่ที่ดีแล้วที่ได้เข้ามาศึกษา	3.80	.94	มาก
15) ท่านรู้สึกว่าตัดสินใจถูกแล้วเข้ามาศึกษาใน “นครครู”	3.80	1.06	มาก
16) ท่านจะแนะนำใคร ๆ ให้เข้ามาศึกษาใน “นครครู” หรือ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา	3.70	1.03	มาก
ภาพรวม	4.01	.70	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อ “นครครู” ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.01$, S.D.=.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{X}=3.70$ - 4.34; S.D.=.65-1.06)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์
จำแนกเป็นรายด้านและรายข้อ

การปฏิบัติงานของอาจารย์		ค่าสถิติ		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติ				
1)	อาจารย์สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่ไปกับการสอนเนื้อหาวิชา	4.24	.67	มาก
2)	อาจารย์ให้การนิเทศและให้ข้อเสนอแนะในการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครู	4.22	.76	มาก
3)	อาจารย์ชี้แจงวัตถุประสงค์และขอบข่ายเนื้อหาวิชาที่จะสอนให้นักศึกษาเข้าใจก่อนการสอน	4.18	.73	มาก
4)	อาจารย์จัดให้มีกิจกรรมกลุ่ม การอภิปรายกลุ่ม เพื่อให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน และอภิปรายร่วมกับอาจารย์อย่างกว้างขวาง	4.18	.74	มาก
5)	อาจารย์ติดตามการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครูร่วมกับครูที่เลี้ยงอย่างเป็นระบบ	4.18	.74	มาก
6)	อาจารย์ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ ติดตามงาน และรายงานผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม	4.18	.73	มาก
7)	อาจารย์รายงานการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครูตามระยะเวลาที่กำหนด	4.16	.73	มาก
8)	อาจารย์เชื่อมโยงเนื้อหาวิชาที่สอนกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และการประกอบวิชาชีพครู	4.14	.74	มาก
9)	อาจารย์วางแผนและเตรียมการสอนก่อนทำการสอนนักศึกษา	4.12	.70	มาก
10)	อาจารย์ใช้วิธีการวัดผล ประเมินผลที่หลากหลายในระหว่างเรียน (การสังเกต ซักถาม ประเมินผลงาน และ อื่น ๆ)	4.11	.74	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การปฏิบัติงานของอาจารย์	ค่าสถิติ		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
11) อาจารย์สอนโดยมีการลงมือปฏิบัติ หรือศึกษานอกชั้นเรียน	4.09	.85	มาก
12) อาจารย์ช่วยแนะวิธีปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องให้ท่านได้พัฒนาตนเอง	4.07	.70	มาก
13) อาจารย์เสนอแนะการเตรียมความพร้อมการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครู	4.07	.70	มาก
14) อาจารย์จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	3.97	.76	มาก
15) อาจารย์ชี้แจงข้อบกพร่องในการทำงานที่มอบหมายแก่ท่าน	3.94	.75	มาก
16) อาจารย์มีเอกสาร หรือสื่อประกอบการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาในการพัฒนาการเรียนรู้ของท่าน	3.93	.79	มาก
17) อาจารย์แนะนำเอกสาร ตำรา แหล่งความรู้ และมอบหมายให้ท่านได้ค้นคว้าเพิ่มเติม	3.93	.81	มาก
18) อาจารย์จัดบรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นกันเอง ทำให้ท่านมีความสุขในการเรียน	3.91	.85	มาก
รวม	4.09	.61	มาก
ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาความเป็นครู			
19) อาจารย์จัดกิจกรรมที่ช่วยให้ท่านได้พัฒนาความเป็นครู มั่นใจและรู้สึกว่าการสอนเป็นครูที่ดีได้	4.11	.78	มาก
20) อาจารย์ช่วยเหลือสนับสนุนการจัดกิจกรรมจนประสบความสำเร็จ	4.10	.77	มาก
21) อาจารย์ส่งเสริมให้นักศึกษาแต่ละคนมีโอกาสดำเนินการออกในการทำกิจกรรมอย่างทั่วถึงกัน	4.09	.81	มาก
22) อาจารย์ให้คำแนะนำที่ดีในการทำกิจกรรมนักศึกษาแต่ละชั้นตอน	4.06	.71	มาก
23) อาจารย์ติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมนักศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.01	.77	มาก
24) อาจารย์ดูแลการทำกิจกรรมนักศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการการพัฒนาความเป็นครู ภาระของวิทยาลัย และงบประมาณ	3.97	.85	มาก
รวม	4.06	.70	มาก
ด้านการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา			
25) อาจารย์มีความเต็มใจในการให้คำแนะนำแก่ท่าน	4.28	.79	มาก
26) อาจารย์ให้คำแนะนำที่ดีแก่ท่านเกี่ยวกับการเรียนวิชาชีพครู	4.22	.75	มาก
27) อาจารย์ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพของท่าน	4.21	.76	มาก
28) อาจารย์ช่วยชี้ข้อบกพร่องโดยการเตือนท่านในทางสร้างสรรค์ด้วยความเมตตา	4.18	.72	มาก
29) อาจารย์ช่วยเหลือ ดูแล และชี้แนะแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แก่ท่าน	4.18	.76	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การปฏิบัติงานของอาจารย์	ค่าสถิติ		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
30) อาจารย์ให้คำปรึกษาที่ดีแก่ท่านเกี่ยวกับการวางแผนการในการประกอบวิชาชีพครู	4.16	.77	มาก
31) อาจารย์ให้คำแนะนำที่ดีแก่ท่านเกี่ยวกับการรับบริการต่าง ๆ จากวิทยาลัย และคณะศึกษาศาสตร์	4.15	.78	มาก
32) อาจารย์แจ้งเตือน การรวบรวมและการรายงานการฝึกปฏิบัติวิชาชีพครู	4.11	.75	มาก
รวม	4.19	.68	มาก
ภาพรวม	4.11	.62	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า คุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.11$, $S.D.=.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้านได้แก่ ด้านการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาความเป็นครู ตามลำดับ ($\bar{X}=4.19$, 4.09 , 4.06 , $S.D.=.68$, $.61$, $.70$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{X}=3.91$ - 4.28 , $S.D.=.67$ -. 81)

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อนครครูกับคุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์

ตัวแปร	A	B ₁	B ₂	B ₃	B
A	1.00				
B ₁	.76**	1.00			
B ₂	.79**	.86**	1.00		
B ₃	.69**	.81**	.85**	1.00	
B	.79**	.97**	.93**	.91**	1.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อนครครู (A) กับคุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ (B) มีความสัมพันธ์ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสหสัมพันธ์ เท่ากับ .79 เมื่อพิจารณาความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อนครครู (A) กับคุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์รายด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติ (B1) และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาความเป็นครู (B2) มีความสัมพันธ์กันระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสหสัมพันธ์ เท่ากับ .76 และ .79 ตามลำดับ ส่วนความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อนครครู (A) กับคุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ ด้านการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา (B3) มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ค่าสหสัมพันธ์ .69 ส่วนคุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ในภาพรวมกับรายด้านมีความสัมพันธ์กันระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสหสัมพันธ์ อยู่ระหว่าง .91-.97

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของปัจจัยโดยรวมคุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติ (B_1) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาความเป็นครู (B_2) ที่ส่งผลต่อความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อองค์กรครู (A)

ตัวแปร	b	SE _b	β	t	p-value
(Constant)	.41	.28		1.47	.14
B_2	.51	.11	.51	4.32	.00**
B_1	.37	.13	.32	2.73	.00**

SE_{est} = .41 ; R = .80 ; R² = .65 ; F = 91.68 ; p-value = .00**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า คุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อองค์กรครู คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาความเป็นครู (B_2) รองลงมา คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติ (B_1) สามารถร่วมกันทำนายความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อองค์กรครู ได้ร้อยละ 65.40 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 เขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$A = .41 + .51B_2 + .37B_1$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .51B_2 + .32B_1$$

อภิปรายผล

1. นักศึกษาครูมีความผูกพันต่อองค์กรครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก อธิบายได้ว่านักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต มีเป้าหมายในการสำเร็จการศึกษาเพื่อประกอบวิชาชีพครูได้ตามกฎหมาย เต็มใจเรียนรู้ และร่วมกิจกรรมต่าง ๆ จึงใกล้ชิดกับอาจารย์ซึ่งได้ร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมพัฒนาความเป็นครูได้อย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์คุรุสภา จัดการเรียนรู้ในลักษณะพัฒนาความรู้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลากหลายรูปแบบให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ดังที่ Strange and Banning (2000) อธิบายว่าการที่นักศึกษาได้เข้ากลุ่มเพื่อน ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เข้ากลุ่มเรียน เกิดปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและอาจารย์ จะมีความผูกพันกับสถาบัน นักศึกษาครูจึงมีความผูกพันกับคณะศึกษาศาสตร์ หรือนครครู

2. คุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง อธิบายได้ว่าการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตเป็นไปตามเกณฑ์การรับรองปริญญาของคุรุสภา จัดอาจารย์ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ในการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมเสริมความเป็นครู รวมทั้งให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (คุรุสภา, 2562) และมีการพัฒนาอาจารย์ใน

หลักสูตรทุกคนให้มีคุณสมบัติดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง นักศึกษาครูสัมผัสได้กับการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกัน การนิเทศการสอนที่มีคุณภาพ และการให้คำปรึกษาที่ดี จึงมีความคิดเห็นว่าคุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง

3. ความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อองค์กรกับคุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ มีความสัมพันธ์ทางบวก อธิบายได้ว่า การที่คุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์โดยรวมอยู่ในระดับสูง ทั้งในการจัดการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติวิชาชีพครู การจัดกิจกรรมพัฒนาความเป็นครู และการให้คำปรึกษา ย่อมโน้มนำให้การพัฒนา นักศึกษาประสบความสำเร็จ ทำให้นักศึกษาครูมีความผูกพันต่อสถาบันในระดับมาก อันเนื่องมาจากเกิดความรู้สึกที่ดี และแสดงพฤติกรรมมุ่งเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ (Libbey, H.P., 2004) กล่าวคือ อาจารย์จัดบรรยากาศการเรียนการสอน กิจกรรมวิชาการ และกิจกรรมนอกหลักสูตรที่ดี ย่อมเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์ความผูกพันของนักศึกษาที่มีสถาบัน (นักรบ หมี่แสน และคณะ, 2557) คือ นักศึกษาครูมีความผูกพันต่อองค์กรสะท้อนถึงการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพของอาจารย์มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ มีผลดีโดยตรงต่อนักศึกษา นักศึกษาสัมผัสได้ รู้สึกดี และแสดงพฤติกรรมร่วมมือในการเรียนรู้ จนประสบความสำเร็จ (อินทัย คำอาจ, 2557) ปรากฏเป็นความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อองค์กร

4. คุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาความเป็นครู และ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติ มีอิทธิพลต่อความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อองค์กร อธิบายได้ว่าการที่อาจารย์จัดกิจกรรมโดยให้นักศึกษามีส่วนร่วมคิดและลงมือทำช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์การทำงานร่วมกัน รวมทั้งกิจกรรมเสริมความเป็นครูตอบสนองความต้องการของนักศึกษาที่มีปรารถนาที่จะเป็นครู จนเกิดการพัฒนา นักศึกษาครูในองค์กรอย่างรอบด้านไปพร้อมกัน ทั้งด้านความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู ทักษะการปฏิบัติงานครู และจรรยาบรรณครู ถือว่าเป็นการเอื้อโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นครู นักศึกษามีโอกาสในการพัฒนาบุคลิกภาพ และได้พัฒนาประสบการณ์การทำงานในรูปแบบการจัดกิจกรรมโดยการลงมือปฏิบัติ ทำให้นักศึกษามีความผูกพันกับองค์กร ดังที่ Libbey, H.P. (2004) เสนอว่าการที่อาจารย์มุ่งหล่อหลอมนักศึกษาให้มีความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ รวมทั้งเสริมจรรยาบรรณ ย่อมทำให้นักศึกษามีความรู้สึกที่ดีต่อสถาบัน ใฝ่เรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ มีความผูกพันต่อสถาบัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า คุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาความเป็นครู และ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติ มีอิทธิพลต่อความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อองค์กร คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมาจำเป็นต้องพัฒนาพัฒนาอาจารย์ทั้งสองด้านดังกล่าวควบคู่กัน เนื่องจากคุณภาพของอาจารย์ในการจัดกิจกรรมนักศึกษามีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อคุณภาพของอาจารย์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สอน (กรองทิพย์ นาควิเชตร, 2549) เพื่อเป็นการพัฒนาคุณสมบัติของอาจารย์ที่เชื่อมโยงและเกี่ยวพันกัน

2. แม้ผลการวิจัยพบว่าคุณภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ด้านการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาไม่ส่งผลต่อความผูกพันของนักศึกษาครูที่มีต่อองค์กร ก็ควรมีแนวทางในการพัฒนาอาจารย์ในด้านนี้ในลำดับถัดมา เนื่องจากคุณภาพอาจารย์ด้านต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงกัน และเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามเกณฑ์ของคุรุสภา

บรรณานุกรม

กรองทิพย์ นาควิเชตร. (2549). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพันธะผูกพันของนักศึกษา กับมหาวิทยาลัย เอกชน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.

กรองทิพย์ นาควิเชตร และคณะ. (2562). “การพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2562 : กรณีศึกษานักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยนครราชสีมา”. **รายงานสืบเนื่องจากสัมมนาวิชาการระดับชาติของสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย**. โรงแรม แอมบาสซาเดอร์ ซิตี้ จอมเทียน จังหวัดชลบุรี ในวันที่ 26 เมษายน 2562.

คุรุสภา. (2562). **การรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรทางการศึกษา**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://www.ksp.or.th>. เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2564.

จุฑารัตน์ ทิพย์บุญทรัพย์. (2560). “การศึกษาความผูกพันของนักศึกษาต่อวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล”. **วารสาร Mahidol R2R e-journal**. ปีที่ 4 ฉบับที่ 1. หน้า 56-69.

ดลฤดี เกตุรุ่ง. (2556). **ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับความผูกพันองค์กรของครูในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.

นักรบ หมี่แสน และคณะ. (2557). “ความผูกพันต่อองค์กรของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิตย”. **วารสารสุทธิปริทัศน์**. ปีที่ 28 ฉบับที่ 88. หน้า 255-270.

ราชกิจจานุเบกษา. (2563). **ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่องรายละเอียดมาตรฐานความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพครู ตามข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562**.

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 137 ตอน 109. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.ksp.or.th/ksp2018/2020/06/19628/>. เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2564.

วิจารณ์ พานิช. (2564). **พลังครูไทยวิถีใหม่ ฉลาดรู้เท่าทันดิจิทัล**. ปาฐกถา หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ครั้งที่ 4. วันครู ครั้งที่ 65. พ.ศ. 2564. จัดโดยคุรุสภา วันที่ 16 มกราคม 2564.

- เข้าถึงได้จาก <https://www.ksp.or.th>. เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2564.
- สุกัญญา ส่งสวัสดิ์. (2562). “ความผูกพันต่อองค์กรของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่มีต่อคณะ
สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล”. **วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ**
หน้า 3-24.
- สุขขีวีร์ สุวรรณสวัสดิ์. (2562). “การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุควิกฤตผู้เรียน”.
**การประชุมทางวิชาการและเผยแพร่ผลงานวิจัยคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ครั้งที่
3 : การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต**. วันที่ 2-3 กุมภาพันธ์ 2562
ณ Kensington English Garden Resort Khaoyai อำเภอปากช่อง จังหวัด
อินทัย คำอาจ. (2557). **ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู
กับความผูกพันต่อองค์กรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3**. การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- Libbey, H.P. (2004). Measuring Student Relationships to school : Attachment,
Bonding, Connectedness, and Engagement. **Journal of School Health**.
Vol. 74 No. 7. pp 274-283 .
- Orozco F. & Arroyo J. (2017). “Students Royalty in Higher education: the role of
Affective commitment, service co-create and engagement”. **Cuadernos de
Administracio’n (Universidad del velle)**. Vol. 33 No.57. pp. 96-110.
- Strange, C. Carney & Banning, James H.. (2000). **Educating by Design : Creating
Campus Learning Environments That Work**. San Francisco : Jossey-Bass.
- Shattock, Michael. (2003). **Managing Successful Universities**. Berkshire, England :
Open University Press.